

1 FORMÅL

Dette VA/Miljø-blad beskriver prosedyrer for hvordan kommuner kan igangsette forvaltning av myndighet etter:

“Forskrift om begrensning av forurensning, kap 1, tiltak for å motvirke fare for forurensning fra nedgravde oljetanker”, fastsatt av Miljøverndepartementet 01. juli. 2004. Endret 01. jan. 2011. /1/

2 BEGRENSNINGER

Dette VA/Miljø-blad baserer seg på erfaringer med oppstart av forvaltning i 2 kommuner, samt tips og råd fra kommuner som har lang erfaring på området.

Unntatt fra forskriften er alle nedgravde oljetanker på bensinstasjoner eller andre anlegg som omfattes av forskrift om tiltak for å hindre lekkasje fra nedgravd tank for brannfarlig væske klasse A.

3 FUNKSJONSKRAV

Kommunens forvaltning skal tilfredsstille de krav som er fastsatt i «forvaltningsloven» og forskriften /1/. Veilederen til den utgatte “forskrift om nedgravde oljetanker”/2/ er nyttig og bør gjennomgås før myndighetsforvaltning etter /1/ iverksettes.

4 LØSNINGER

4.1 HJEMMELSGRUNNLAGET

Forskriften /1/ gjelder i utgangspunktet for nedgravde oljetanker med kapasitet til å oppbevare mer enn 3200 liter olje.

Forskriften gjelder for verdifulle natur-, kultur-, fri-lufts- og landbruksområder og i tettbygde strøk, samt i områder hvor lekkasje vil kunne føre til forurensningsmessige konsekvenser for grunnvann, vassdrag og sjø.

Før myndighet kan utøves må forskriftens virkeområde fastsettes i form av et kommunestyrevedtak. Følgende forhold er i denne sammenheng viktig:

- Fastsetting av grenser for forskriftens geografiske virkeområde § 1-2 /1/.
- Eventuelt vedtak om utvidelse av virkeområde, slik forskriften også gjelder for tanker med kapasitet mindre enn 3200 liter (§ 1-2 /1/.)

Mindre oljetanker (under 3200 liter) har et betydelig forurensningspotensiale. Vurdert i forhold til totalt lagret oljevolum, utgjør tanker under 3200 liter i mange kommuner en minst like stor miljøtrussel som tanker over 3200 liter.

Kommunen kan unnlate å gjøre forskriften gjeldende for hele eller deler av kommunen. Betingelsen er at kommunen ikke omfatter områder som beskrevet i 4.1 (og definert i § 1-2, 2.ledd /1/). Kommunen kan i spesielt sårbare områder vedta strengere krav til tankkontroll, samt stille spesielle krav til tankkvalitet og maksimal tankalder. Forskriften /1/ gir kommunen hjemmel til å nedlegge totalforbud mot installasjon av oljetanker i slike områder.

Oppdeling av kommunen i soner med differensierte krav til kontroll og tankkvalitet krever en systematisk risikovurdering. En slik soneinndeling bidrar også til en mer omfattende og ressurskrevende myndighetsforvaltning.

Et generelt virkeområde som omfatter alle nedgravde oljetanker i hele kommunen anbefales. Flere kommuner har allerede valgt denne løsningen (eks. Oslo, Bergen, Gjøvik og Lillehammer).

Dersom kommunen ønsker å registrere overgrunnstanker samtidig med nedgravde oljetanker, noe som sterkt anbefales, bør det fattes et lokalt vedtak med henvisning til forurensningsloven, som gjør at kommunen også kan pålegge eiere av overgrunnstanker å gi opplysninger om tanken.

4.2 REGISTRERING AV NEDGRAVDE OLJETANKER

Kommunen som tilsynsmyndighet er pålagt å opprette og ajourføre et register over nedgravde oljetanker.

§ 1-9 /1/ gir kommunen hjemmel til å kreve opplysninger fra tankeiere om tankens størrelse, konstruksjon, korrosjonsbeskyttelse, alder og geografisk plassering (kartangivelse). Dette gjelder både for eksisterende og nye tanker.

Det finnes flere database-/GIS-løsninger på markedet som egner seg for registrering av oljetanker. Kommunen bør velge et system som muliggjør kobling av oljetankdatabase mot kart, GAB og saksarkiv, slik at sentrale dokumenter (pålegg, kontrollrapporter, tegninger etc.) kan knyttes til den aktuelle oljetank. Programvaren bør kunne vurdere/analysere potensiell forurensning fra nedgravde oljetanker i forhold til sårbare

installasjoner og lokaliteter (eks. verneområder, vassdrag, overvanns- og avløpssystemer).

4.2.1 VURDERING AV ULIKE STRATEGIER FOR REGISTRERING AV OLJETANKER

Flere strategier for tankregistrering kan anvendes. Noen av de mest brukte er:

1. Feier foretar en enkel registrering i forbindelse med pålagt skorsteinsfeing. Feieren vil lett kunne registrere om eiendommen har oljefyring. Tekniske spesifikasjoner for tankinstallasjon forutsetter imidlertid kontakt med huseier. I noen kommuner har feiervesenet allerede god oversikt over bygninger med oljebrennere.
 - Kommunen får en brukbar oversikt uten store ekstrautgifter.
 - Tidkrevende, supplerende registreringsrunde ofte nødvendig for å registrere nødvendige tekniske spesifikasjoner.
2. Informasjon i lokalpressen med registrerings skjema som tankeiere kan sende til kommunen.
 - Meget rimelig løsning
 - Erfaringer viser at bare et fåtall tankeiere svarer på avisannonser og uadressert informasjon.
3. Kontakte alle huseiere med adressert informasjonsbrev (eks. brev A) og registreringsskjema (eks. skjema A). Adresseliste baseres på GAB eller KOMFAKT. For mellomstore og store kommuner anbefales samarbeid med Posten (eller annet foretak) vedrørende trykking, utsendelse og optisk (digital) responsbehandling.
 - Rask registrering (forutsatt optisk responsbehandling).
 - Kommunen binder ikke opp egne saksbehandlere på manuell digitalisering av tankskjema.
 - Høy svarprosent.
 - Betydelige portoutgifter
 - Et vellykket resultat krever god planlegging og noe data-/GIS-kompetanse.
 - Mange telefonhenvendelser mens registreringen pågår.

Konklusjon

Strategi nr. 3 ble valgt i Gjøvik kommune, og gav relativt raskt et tilnærmet fullstendig datasett av akseptabel kvalitet, noe som er en forutsetning for effektiv oppfølging av kommunens tilsynsmyndighet.

Strategi nr. 1 ble valgt i Lillehammer kommune, og har foreløpig gitt kommunen en brukbar oversikt over nedgravde oljetanker uten bruk av store ressurser.

En kombinasjon av disse to metodene (1 og 3) kan være en ideell løsning. Feieren registrerer hvilke eiendommer som har oljefyring og deler ut informasjonsbrev og registreringsskjema til huseier.

Skjema A og brev A kan brukes ved innhenting av opplysninger om nedgravde oljetanker.

4.3. OPPFØLGING AV TILSYNSMYNDIGHET

En effektiv oppfølging av kommunens tilsynsmyndighet forutsetter gode rutiner for «skjemaflyt» ved tankregistrering, rekondisjonering, periodisk kontroll og utskifting/fjerning av oljetanker. Kommunen bør stille krav til bruk av «standardiserte» skjema. Disse bør gjøres kjent for både tankeiere og firma som utfører disse oppgavene.

4.3.1 INSTALLASJON OG REGISTRERING AV NYE OLJETANKER

Nye tanker som graves ned skal være produsert i samsvar med retningslinjer gitt i Norsk Standard og installert av kvalifisert installatør etter tankleverandørens anvisninger. Leggeanvisning skal følge med hver oljetank fra produsent.

Nedgravd oljetank som en del av et fyringsanlegg omfattes av Plan- og bygningsloven (§ 20-1 /3/). Både installasjon av nytt fyringsanlegg med oljetank og utskifting eller omfattende reparasjon av eksisterende oljetank er søknadspliktige tiltak i henhold til § 20-1 /3/.

Skjema A kan brukes til registrering av både nye og eksisterende oljetanker. I henhold til § 1-9 /1/ skal den ansvarlige senest en måned før tanken graves ned, gi skriftlig melding til kommunen om tankens størrelse, konstruksjon, korrosjonsbeskyttelse, alder og geografisk plassering (kartangivelse).

4.3.2 TILSTANDSKONTROLL AV NEDGRAVDE OLJETANKER

Den ansvarlige for en nedgravd oljetank plikter å iverksette tilstandskontroll. Kontrollen skal gjennomføres som periodiske tilstandskontroller, eller ved et system for automatisk lekkasjeovervåking.

Dokumentasjon på gjennomført kontroll skal oppbevares av den ansvarlige og kontrolløren. Kontrolløren skal forelegge dokumentasjonen for kommunen etter gjennomført tilstandskontroll.

Kommunen plikter å føre tilsyn med tilstandskontroll av nedgravde oljetanker, og bør ha god oversikt over kontrollrutiner og tidsfrister. Varsel/ informasjon om tankkontroll (eks. Brev B) bør sendes ut i god tid før kontrollfristen, slik at tankeier får tid til å tømme tanken ved normalt forbruk.

Kommunen skal stille kvalifikasjonskrav til kontrollør. Et minimumskrav bør være at kontrollør kan dokumentere grundig opplæring innen tankrengjøring, tilstandskontroll og rekondisjonering, samt relevant yrkeserfaring.

Forskriften (§ 1-6 /1/) oppgir tankalder for første-gangs kontroll og tidsintervall (år) for periodisk kontroll, se nedenstående tabell 1.

Tabell 1: Tankalder ved kontroll av av tanker

Tanktype	1. kontroll	Periodisk
Enkeltbunnet ståltank	15	5 (10) ^(*1)
Dobbeltbunnet ståltank	15 ^(*2)	5 ^(*2)
Korrosjons beskyttet ståltank	20	^(*3)
GUP-tank	2 / 30 ^(*4)	^(*4)
Dobbeltvegget tank	Kontinuerlig overvåking tilstrekkelig ^(*5)	
Rekondisjonert ståltank	10	5

*1: Ved kun små utvendige korrosjonsskader kan kontrollintervallet forlenges til 10 år, dersom det installeres katodisk beskyttelse.

*2: Tetthetsprøving av dobbeltbunnen er tilstrekkelig tilstandskontroll.

*3: 1.kontroll benyttes i fastsettingen av senere kontrolltidspunkt og kontrollintervaller

*4: Trykktesting 2 år etter nedgraving. Ordinær førstegangskontroll etter 30 år, som benyttes i fastsettingen av senere kontrolltidspunkt/ intervaller.

*5: Krav til føring av revisjonsbok der service, alarmer, reparasjoner og funksjonsprøvinger loggføres.

Tabell 2: Overgangsbestemmelser (§ 1-14 /1/):

Henvisninger:		Utarbeidet:	jan 2003	Norsk Rørsenter AS
/1/	Forskrift om begrensnig av forurensning, kap 1, tiltak for å motvirke fare for forurensning fra nedgravde oljetanker.	Revidert:	juni 2011	Norsk Rørsenter AS
/2/	Forskrift om nedgravde oljetanker - Veiledning til kommunene, SFT 97:05	/3/	Plan- og bygningslov av 14. juni 1985	

Tankmateriale	Installert	1. kontroll
Stål	Før 1970	1999
Stål	1970 - 1980	2001
GUP	1. kontroll senest 30 år etter installasjon	

4.3.3 REKONDISJONERING AV OLJE-TANKER

Kommunen bør stille kvalifikasjonskrav til foretak som utfører rekondisjonering. Etter rekondisjonering skal det utføres kontroll og tetthetsprøving i henhold til /2/ (pkt. 2.6.6 og vedlegg 1). Dokumentasjon på utført rekondisjonering sendes kommunen.

4.3.4 OLJETANKER SOM IKKE ER I BRUK

I henhold til § 1-8 /1/ skal oljetanker som midlertidig tas ut av bruk tømme for olje og sikres slik at påfylling ikke kan forekomme.

Tanker som permanent tas ut av bruk skal tømme og graves opp. Kommunen kan i særlige tilfeller gi tillatelse til at tanken rengjøres og gjenfylles i stedet for oppgraving. For gjenfylte og oppgravde kondemnerte tanker skal påfyllingsanordningen fjernes slik at påfylling forhindres.

Tankansvarlig skal gi skriftlig melding til kommunen dersom en oljetank midlertidig eller permanent tas ut av bruk.

Brev A. Eksempel på brev sendes til alle huseiere i kommunen eller kun til huseiere som kommunen vet har oljetank.

REGISTRERING AV OLJETANKER (parafin, fyringsolje, diesel, spillolje, white spirit etc.)

Til huseiere / grunneiere i kommune.

Med hjemmel i «Forskrift om begrensning av forurensning, kap 1, tiltak for å motvirke fare for forurensning fra nedgravde oljetanker» fastsatt av Miljøverndepartementet 01. juli 04 er kommune pålagt å opprette og ajourføre et register over nedgravde oljetanker innen kommunen.

..... kommunestyre vedtok den at forskriften skal gjelde for alle nedgravde oljetanker i hele kommunen.

Tankettersyn og kontroll i henhold til gjeldende forskrift vil redusere faren for lekkasjer og bør derfor være i tankeiers interesse.

Forskriften gjelder i utgangspunktet kun for nedgravde oljetanker, men kommune har gjort et lokalt vedtak med henvisning til forurensningsloven, slik at eiere av overgrunnstanker (både innendørs og utendørs) også har meldeplikt. 200 liters parafinfat omfattes ikke av omtalte forskrift og vedtak.

Utdrag fra forskriften: NB! Tekst som er markert (blå) må vurderes spesielt av den enkelte kommunen

§ 1-9. Meldeplikt

Den ansvarlige for en nedgravd oljetank skal senest en måned før nedgraving av ny tank gi skriftlig melding til kommunen. Med ansvarlig menes tankeier / huseier. Kommunen krever tilsvarende opplysninger for eksisterende tanker. Blir en oljetank tatt ut av bruk, plikter den ansvarlige å gi skriftlig melding til kommunen.

§ 1-5. Kontroll av nedgravde oljetanker

Den ansvarlige for nedgravd oljetank plikter å iverksette tilstandskontroll for å sikre at tanken til enhver tid er i betryggende stand.

Kontrollfrist

..... kommune har fastsatt følgende frister for førstegangskontroll av nedgravde oljetanker.

Tankmateriale	Installasjonsår	Frist for kontroll
Stål	Før 1970	31.12.20XX
Stål	1970-1980	31.12.20XX
GUP (glassfiber)	Før 1972	31.12.20XX

Hvem kan utføre tankkontrollen ?

Kommunen stiller kvalifikasjonskrav til firma som skal foreta tankkontroll.

Kommunen vil kontakte huseier med informasjon om kontrollrutiner og krav til kontrollør i god tid før fristen.

Utfylling av vedlagt registreringsskjema

Vi har vedlagt et registreringsskjema som skal utfylles mest mulig korrekt og returneres kommune i vedlagte svarkonvolutt innen

NB! Alle plikter å returnere svarskjemaet, også de som ikke har oljetank (kryss i rute «har ikke oljetank»).

På forhånd takk for Deres bidrag til et bedre miljø!

Eventuelle spørsmål rettes til saksbehandler i kommune.

Hilsen

.....

Saksbehandler:, Telefonnummer

Vedlegg: *Registreringsskjema

Skjema A - Eksempel på skjema for registrering av oljetank

Registrering av oljetanker i kommune.

Har ikke oljetank

NB! Bruk blokkbokstaver - skriv tydelig

NB: Dersom kommunen velger å sende skjema til alle husstander bør de som ikke har oljetank bekrefte dette.

1. Tankeier

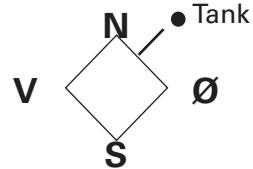
Tankeier:																				
Adresse:																				
Postnr:																				
Poststed:																				
Tlf.:																				

2. Oljetankens adresse (eiendomsadresse)

Gate/ vei:																				
Hus nr.																				
Gårdsnr./ bruksnr:																				

Angi omtrentlig avstand (hele meter) og retning i forhold til husets yttervegg, se figur !

Retning::	N	NØ	NV	Ø	V	S	SØ	SV
Avstand:								

Eks. 8 meter nordøst for bygning. (= 8 i NØ- rute)

3. Tekniske data

Type olje	
Diesel	
Fyringsolje	
Parafin	
Annet (angi)	

Plassering av tank	
Nedgravd	
Står på bakken	
Innmurt	
Tankrom (kjeller)	

Tankmateriale	
Stål	
Glassfiber (GUP)	
Ukjent	

Tanktype (gjelder ståltanker)	
Enkeltbunnet	
Korrosjonsbeskyttet	
Dobbeltbunnet	
Dobbeltvegget	
Rekondisjonert	

Tankvolum (liter):		Ukjent
Forbruk (liter/ år):		Ukjent

Årstall for installa.		Ukjent
Installasjonsfirma:		Ukjent

	Ja	Nei
Er tanken i bruk?		

NB! Skjemaet bør redigeres før bruk. Felt med blå tekst bør være med på skjema for registrering av nye tanker, mens grå felt (avkryssingsbokser) kun er for registrering av eksisterende tanker.

Skjemaet utfylles mest mulig korrekt og returneres i vedlagte konvolutt innen

Evt. spørsmål rettes til saksbehandler, Telefon

Tilstandskontroll av nedgravd oljetank

I følge våre opplysninger er det på Deres eiendom registrert nedgravd oljetank.

Tankdata (basert på oppgitte opplysninger i forbindelse med registrering av oljetanker):

Eiendom	Gnr.:	Bnr.:
Tankvolum:		
Tanktype:		
Installasjonsår:		

Dersom opplysningene ikke er riktige (tanken fjernet / utskiftet etc.), vennligst ta kontakt med saksbehandler snarest.

I medhold av "Forskrift om begrenning av forurensning, kap 1, tiltak for å motvirke fare for forurensning fra nedgravde oljetanker" plikter tankeier å utføre tilstandskontroll for å sikre at tanken til enhver tid er i betryggende stand. Kontrollen skal gjennomføres som periodiske tilstandskontroller jf. § 1-6, eller ved et system for automatisk lekkasjeovervåking jf. § 1-7.

Vi gjør oppmerksom på at lekkasje fra oljetank kan medføre betydelige skader på både miljø og bolig. Det bør derfor være i tankeiers interesse å påse at tanken er i god stand.

I henhold til § 1-14 - Overgangsbestemmelser skal nedgravde oljetanker som er installert før 1970 være førstegangskontrollert innen utgangen av 1999. Nedgravde oljetanker som er tatt i bruk i perioden 1970 og frem til 1980, skal være førstegangskontrollert innen utgangen av 2001. GUP-tanker (glassfiber) førstegangskontrolleres senest ved oppnådd 30-års alder.

Som følge av noe forsinket tankregistrering har vi fastsatt følgende nye frister for førstegangskontroll:

Tankmateriale	Installasjonsår	Frist for kontroll
Stål	Før 1970	31.12.20XX
Stål	1970-1980	31.12.20XX
GUP (glassfiber)	Før 1972	31.12.20XX

Dette betyr at Deres tank skal være kontrollert og godkjent innen

Dokumentasjon (skjema) som bekrefter at tanken er godkjent sendes kommunen.

Foretak som kan utføre kontroll

Se vedlagte liste over firma som tilfredsstillir kommunens kvalifikasjonskrav.

Vi anbefaler at De snarest tar kontakt med et kvalifisert kontrollfirma for nærmere informasjon og bestilling av tilstandskontroll.

Eventuelle spørsmål rettes til saksbehandler ikommune.

Hilsen

.....

Saksbehandler:, Tlf.

Vedlegg: * Liste over firma som tilfredsstillir kommunens kvalifikasjonskrav for kontroll av nedgravde oljetanker.